

УДК 339.13

Ірина Піняк

Iryna Pinyak

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РІВЕНЬ ОСВІТИ ЯК ІНДИКАТОР ДОБРОБУТУ СУСПІЛЬСТВА

LEVEL OF EDUCATION AS AN INDICATOR OF WELFARE SOCIETY

Сьогодні більшість видів доданої вартості компанії – це форми комерціалізації знань і нематеріальних активів. Іншими словами, матеріальні ресурси в цьому беруть участь досить мало. Весь сенс інтелектуального капіталу полягає саме в тому, що він універсальний. І він важливий не тільки для однієї компанії. Інтелектуальний капітал дійсно має фундаментальне значення для всіх компаній, а також для об'єднань і навіть для суспільств. Тому, актуальним сьогодні є вивчення ролі освіти у формуванні інтелектуального потенціалу суспільства та підвищенні його добробуту. Інтелектуальний капітал, «вирощений» у новому освітньому середовищі, не є просто управлінської технікою, яку можна використовувати або не використовувати в тій чи іншій конкретній ситуації залежно від обставин. На наш погляд, інтелектуальний капітал – більш фундаментальна категорія, це продукт форсованого навчання, починаючи з дошкільного віку, вищої школи і закінчуючи на рівні компанії в цілому.

У сучасній світовій інноваційній економіці, що базується на людських знаннях, вартість корпорацій, організацій та окремих осіб безпосередньо пов'язана з їх інтелектуальним капіталом. Те ж саме відноситься і до цілих країн.

Це підтверджується доробками низки вітчизняних та зарубіжних вчених. Зокрема, дослідження взаємозв'язку інноваційного та соціально-

економічного розвитку України, за допомогою економетричних методів регресійно-кореляційного аналізу та статистичних рівнянь залежностей, проведене фахівцями Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, визначило види та напрями зв'язку між інноваційними показниками (1. Кількість студентів та учнів на 1 тис. жит.; 2. Кількість зареєстрованих патентів на 1 млн. жителів; 3. Кількість підприємств, що займаються інноваційною діяльністю; 4. Питома вага високотехнологічного експорту у ВВП, %; 5. Витрати на НДДКР, % від обсягу ВВП; 6. Кількість дослідників, млн. осіб) та ВВП на душу населення за ПКС). На основі проведених розрахунків були отримати наступні результати: чинники 1, 6 здійснюють обернений вплив на ВВП (ПКС) на душу населення, лише чинник 3, пов'язаний із ВВП (ПКС) на душу населення прямим зв'язком, вплив чинників 2,4 і 5 функціонально не піддається опису. Вони підтверджуються й дослідженнями інших авторів. Зокрема, в кінці 90-х років ХХ ст. Ю.М. Бажал, побудувавши залежність між кадровим науковим потенціалом та ВВП на душу населення на масиві даних 46 країн, вивів рівняння парної регресії, підставив у нього чисельність дослідників України і виявив, що отриманий середньодушовий ВВП у 5 разів перевищує фактичний показник нашої країни. На основі цих розрахунків та узагальнень щодо неефективності системи управління науково-технічної сфери країни, науковець виводить існування в українській інноваційній системі «зачарованого кола», коли недофінансування науки спричинює низьку економічну ефективність кадрового ресурсу, що в свою чергу стає причиною нестачі коштів для подальшого фінансування науки. Тому, на нашу думку, увага до реформування освіти в Україні повинна лише підсилюватись з огляду на інтелектуальну її складову – систему формування та передачі знань.